

එකා මහාගාමවාසී උපාසිකා රාජමහාචිංහාරේ මණ්ඩලියගෙහැදුවාරේ ධමමං සූජමානා අනතනා පෙනෙනු ලදී. එකපුතතකං ආසිවිසෙන විසන්තා දිස්වා ධමමසවන්සූ අනතරාය. මා හොතු'ති වකා සයක්ව න නිවාරසි, අශේෂුක්සක්ව න දෙසෙසි. පවතා ධමමසවන්නිවියිතකාලේ විසවෙගෙන විසක්කුදීහුතස්ස දාරකස්ස සන්නිකං ගනුකා 'යෙන ආකාරෙන ධමමසවන්සූ අනතරායමකනා එකපදම් අවිනාසෙනු අසෙසායි, එතෙන සවෙන නිබුතියා ජ්වතු මම ප්‍රතෙකා"ති සව්‍යකිරිය. කනා ප්‍රතෙකස්ස ජ්විතං අරොගං කනා තෙනෙ'ව සොමන්සෙසන පවතා ව්‍යුතා සගෙන නිබුතතා.

(සහස්‍රවුෂ්‍යප්‍රකාරණ)

පද මාලාව

මහාගාමවාසී	(ස)	- මාගම වැසි
මණ්ඩලියගෙහැදුවාරේ	(ස)	- මිණුමුවා සෑ ගෙහි දොර
සූජමානා	(කි)	- අසන්නී
පෙනෙනු	(පූ.ති)	- ප්‍රාර්ථනා කොට
ලදී.	(කි)	- ලබන ලද
එකපුතතකං	(ස)	- එක ම ප්‍රතා
ආසිවිසෙන	(නා)	- සර්පයෙකු විසින්
අනතරාය.	(නි)	- අනතුරක්
මා	(නි)	- නො/එපා
හොතු	(කි)	- වේවා
සයක්ව	(සං)	- තෙමේ ද
නිවාරසි	(කි)	- වැළැක්වූවාය.
අශේෂුක්සක්ව	(ස)	- අන් අයට ද
පවතා	(නි)	- පසුව
ධමමසවන්නිවියිතකාලේ	(ස)	- දහම් ඇසීම අවසන් වූ කල්හි
විසවෙගෙන	(ස)	- විෂ වේගයෙන්
විසක්කුදීහුතස්ස	(ස)	- සිහි මූර්චිණා වූ තැනැත්තාගේ
අනතරායමකනා	(සං)	- අනතුරක් නො කොට
එකපදම්	(ස)	- එක් පදයකුදු
අවිනාසෙනු	(පූ.ති)	- නො හැර/නො නසා
අසෙසායි.	(කි)	- ඇසුවම්
නිබුතියා	(ස)	- විෂ රහිත
ජ්වතු	(කි)	- ජ්වත් වේවා
සව්‍යකිරිය.	(ස)	- සත්‍ය ක්‍රියාව

අභෝග	(ස)	- නීරෝගී
තෙනෙව	(සං)	- එයින් ම
වචකා	(පු.ත්‍රි)	- වුත්වී
සගේ	(නා)	- දෙව්ලොට
නිබැතකා	(කි)	- උපන්තීය

අභ්‍යාස

1. 'මේවතු මම පුත්‍රතා' ජේදය සිංහලට තැගත්ත.
2. ජේදය ආගුයෙන් පහත සඳහන් ප්‍රශ්නවලට පාලියෙන් පිළිතුරු සපයන්න.

  - i. සා උපාසිකා කුහිං වසි?
  - ii. කිම්ත්‍රාය සා රාජමහාවිහාරං අගමි?
  - iii. පුත්‍රතකං ආසිවිසෙන බිසනතං දිස්වා උපාසිකා කිං අකාසි?
  - iv. කිං තසසා සවල්කිරියා?
  - v. කාලකතා සා කුහිං නිබැත්ති?

නාම වරනැශීම

නාමයක් ලිංග, විභක්ති, වවන අනුව වරනැගෙන ආකාරය අඩි දිනිමු. මෙම පාඨමේ දී ඒ ඒ විභක්තියෙන් කියුවෙන මූලික අර්ථ පිළිබඳ ව ඉගෙන ගනිමු. නාමයක් නාමපදයක් බවට පත්කිරීම සඳහා යොදාගනු ලබන විභක්ති සියල්ලට ම වෙන් වෙන් වූ කාර්යයක් ඇත. විභක්තිවල ප්‍රධාන අර්ථය සලකා ඒවා පහත ආකාරයට දැක්විය හැකි ය.

පයමා විභත්ති	- උක්තාර්ථය
ආලපන විභත්ති	- ආමන්තුණාර්ථය
දුතියා විභත්ති	- කර්මාර්ථය
තතියා විභත්ති	- අනුක්තාර්ථය
කරණ විභත්ති	- කරණාර්ථය
වතුත්ලී විභත්ති	- සම්ප්‍රදානාර්ථය
පණ්ඩ්වම් විභත්ති	- අපාදානාර්ථය
ඡවිධී විභත්ති	- සම්බන්ධාර්ථය
සත්තම් විභත්ති	- ආධාරාර්ථය

- වාක්‍යයක උක්ත කර්තා පයමා විභක්තියෙන් යෙදේ.
- යමෙකු ඇශ්‍රීම්ව ආලපන විභක්තිය යොදා ගැනේ.
- වාක්‍යයක කර්තාගේ ක්‍රියාවට යටත්වන පදය එනම් කර්ම පදය දුතියාවෙන් යෙදෙයි.
- කර්මකාරක වාක්‍යයන්හි අනුක්ත කර්තා තතියාවෙන් යෙදෙයි.
- යම්කින් හෝ යම්ක් කරණ කොට ගෙන යන අර්ථය දීම සඳහා කරණ විභත්තිය යොදා ගැනේ.
- යමක් දීමේ දී එය ලබන්නා තබන්නේ වතුත්ලී විභක්තියෙනි.
- යම්කින් හෝ යමෙකුගෙන් හෝ වෙන්වීමක්, බියවීමක් කියුවෙන විට එම පද පණ්ඩ්වම් විභක්තියෙන් සිටී.
- කිසියම් අයිතියක්, සම්බන්ධයක් කියුවෙන විට එය ඡවිධී විභක්තියෙන් යෙදෙයි.

- වාක්‍යවල ආධාරාර්ථය හෙවත් යමක පැවැත්මට උපකාර වන පද සත්තම් විහක්තියෙන් යෙදේ.

නාම විහක්තිවල ඉහත අර්ථ පිළිබඳ දැනුම වාක්‍ය නිර්මාණයේදී ඉතා වැදගත් ය. එම අර්ථ ප්‍රකාශ වන පරිදි ලිංගත්‍යයට අයත් නාම කිහිපයක් වරනැගෙන ආකාරය පහත දැක්වේ.

උකාරාන්ත පුල්ලිංග නාම වරනැගීම

එක ම අන්තයට අයත් නාම වෙනස් ව වරනැගෙන ආකාරය ආකාරාන්ත නාම වරනැගීම ඇසුරෙන් දෙවන පන්තියේදී උගත්තෙමු. මෙහි උකාරාන්ත නාමයක් පුල්ලිංගයෙහි වෙනස් ව යෙදෙන ආකාරය දක්වනු ලැබේ. හිකුළු, සහුමු, පිතු අදි උකාරාන්ත නාම වරනැගීමේදී ඇතැම් විහක්තිවල සමාන ව ද ඇතැම් විහක්තිවල අසමාන ව ද වරනැගේ. පහත දක්වෙන වරනැගීම ඇසුරින් එම වෙනස්කම් භදුනාගන්න.

උකාරාන්ත පුල්ලිංග 'සහු' ගබ්දය වරනැගීම

විහක්ති	එකවචන	බහුවචන
පයමා	සන්‍යා	සන්‍යාරෝ
ආලපන	(හෙ) සන්‍යා, සන්‍යා	(හවනෙනා) සන්‍යාරෝ
දුතියා	සන්‍යාරං	සන්‍යාරෙ, සන්‍යාරෝ
තතියා	සන්‍යාරා	සන්‍යාරෙහි, සන්‍යාරෙහි
කරණ	සන්‍යාරා	සන්‍යාරෙහි, සන්‍යාරෙහි
වතුහේ	සහු, සහුනො, සහුසස්	සන්‍යාරානං, සන්‍යානං, සහුනං
පණ්ඩවම්	සන්‍යාරා	සන්‍යාරෙහි, සන්‍යාරෙහි
ශටධී	සහු, සහුනො, සහුසස්	සන්‍යාරානං, සන්‍යානං, සහුනං
සත්ත්ව	සන්‍යාරි	සන්‍යාරෙසු, සහුසස්

'සහු' ගබ්දයෙන් ගාස්තාන් කියත්.

සහු ගබ්දය හා සමාන ව වරනැගෙන වෙනත් ගබ්ද කිහිපයක්:

හතු - ස්වාමියා

සොතු - අසත්තා

ජේතු - දිනත්තා

හෙතු - පළත්තා/විදිත්තා

නතු - මුනුමුරා

තෙතු - පමුණුවන්තා/නායකයා

කුදාතු - දින්තා

ජේතු - කපත්තා

දාතු - දෙන්තා

කතු - කරන්තා

උකාරාන්ත පුල්ලිංග 'පිතු' ගබඳය වරනැගීම

විහත්ති	ඒකවචන	බහුවචන
පයමා	පිතා	පිතරෝ
ආලපන	(හෙ) පිත, පිතා	(හවනේනා) පිතරෙ, පිතරෝ
දුතියා	පිතරං	පිතරෙ, පිතරෝ
තතියා	පිතරා, පිතුනා	පිතරෙහි, පිතරෙහි, පිතුහි, පිතුහි
කරණ	පිතරා, පිතුනා	පිතරෙහි, පිතරෙහි, පිතුහි, පිතුහි
වතුයී	පිතු, පිතුනො, පිතුස්ස	පිතරානං, පිතානං, පිතුනං
පක්‍රූමී	පිතරා	පිතරෙහි, පිතරෙහි, පිතුහි, පිතුහි
ශට්ධී	පිතු, පිතුනො, පිතුස්ස	පිතරානං, පිතානං, පිතුනං
සත්‍යමී	පිතරි	පිතරෙසු, පිතුසු

‘පිතු’ ගබඳයෙන් පියවරුන් කියත්.

උකාරාන්ත ඉන්ඩිලිංග නාම වරනැගීම

පුල්ලිංගයෙහි මෙන් ම ඉන්ඩිලිංගයෙහි ද උකාරාන්ත නාම යම් යම් වෙනස්කම් සහිත ව වරනැගෙයි. එහි දී යාගු, මාතු, දිතු ගබඳ එකිනෙකට වෙනස්කම් සහිත ව වරනැගෙනු දැකිය හැකි ය.

උකාරාන්ත ඉන්ඩිලිංග 'මාතු' ගබඳය වරනැගීම

විහත්ති	ඒකවචන	බහුවචන
පයමා	මාතා	මාතා, මාතරෝ
ආලපන	(හොති) මාත, මාතා	(හොති) මාතා, මාතරෝ
දුතියා	මාතරං	මාතරෙ, මාතරෝ
තතියා	මාතරා, මාතුයා	මාතරෙහි, මාතරෙහි, මාතුහි, මාතුහි
කරණ	මාතරා, මාතුයා	මාතරෙහි, මාතරෙහි, මාතුහි, මාතුහි
වතුයී	මාතු, මාතුයා	මාතරානං, මාතානං, මාතුනං
පක්‍රූමී	මාතරා, මාතුයා	මාතරෙහි, මාතරෙහි, මාතුහි, මාතුහි
ශට්ධී	මාතු, මාතුයා	මාතරානං, මාතානං, මාතුනං
සත්‍යමී	මාතරි, මාතුයා, මාතුයං	මාතරෙසු, මාතුසු,

‘මාතු’ ගබඳයෙන් මවුවරුන් කියත්.

නපුංසකලිංග නාම වරනැශීම

ප්‍රලේඛයේදී භා ඉත්තේලිංගයේදී මෙන් ම නපුංසකලිංගයේදී ද සමාන අත්තයක් ඇති ගබඳ වෙනස් ව වරනැගෙයි. අකාරාන්ත නපුංසකලිංග 'විත්ත' ගබඳයට වෙනස් ව මන ගබඳය වරනැගෙන අයුරු පහත දැක්වේ.

අකාරාන්ත නපුංසකලිංග 'මන' ගබඳය වරනැශීම

විහත්ති	එකවචන	බහුවචන
පයමා	මනං, මනො (මනස)	මනා, මනානි (මනස්)
ආලපන	(හෙ) මන, මනා (එම්බල, මනස)	(හවනනානි) මනා, මනානි (එම්බල මනස්)
දුතියා	මනං, මනො (මනස)	මනෙන, මනානි (මනස්)
තතියා	මනසා, මනෙන (මනසින්)	මනෙහි, මනෙහි (මනස්වලින්)
කරණ	මනසා, මනෙන (මනස කරණකාට ගෙන)	මනෙහි, මනෙහි (මනස් කරණකාට ගෙන)
වතුන්සේ	මනසො, මනසස් (මනසට)	මනානං (මනස්වලට)
පක්ෂවලම්	මනසා, මනා, මනමා, මනසමා (මනසෙන්)	මනෙහි, මනෙහි (මනස්වලින්)
ඡට්සේ	මනසො, මනසස් (මනසේ)	මනානං (මනස්වල)
සත්‍යම්	මනසි, මනෙන, මනමෙහි, මනසමිං (මනසෙහි)	මනෙසු (මනස්වල)

'මන' ගබඳයෙන් මනස කියත්.

මන ගබඳය හා සමාන ව වරනැගෙන වෙනත් ගබඳ කිහිපයක්:

සිර - නිසු	වය - වය	උර - ලය
පය - කිරි	තේත් - තේත්ස	යස - කිරෝතිය
රජ - දුවිලි	තප - තපස	ඡජ - ඡිජාව
වත - වවනය		

සැයු:- මෙබදු ගබඳවලට 'මනොගණික ගබඳ' යැයි කියනු ලැබේ. මෙම පද තවත් පදයක් සමග එකතු වී (සමාස) යෙදෙන විට පද මධ්‍යයට ඔකාරාගමයක් වී භාවිත වේ. පහත නිදසුන්වලින් එය තේරුම් ගන්න.

සිර - රුහා > සිරෝරුහා	වය - වුද්‍යා > වයෝවුද්‍යා
තේත් - ධාතු > තේත්ධාතු	පය - නිධි > පයෝනිධි
රජ - හරණා > රාජෝහරණා	යස - ගුණා > යසෝගුණා
තප - ධනං > තපෝධනං	ඡර - රුහා > සරෝරුහා

අභ්‍යාස

1. පහත සඳහන් වගුව සම්පූර්ණ කරන්න.

නාමපද	විභත්ති	වචන	ඡරුව
සත්‍යාරා			
පිතුනා			
මාතරෝ			
මතොනා			
සත්‍යරි			
පිතුනා			
මාතු			
මනානී			
පිතුහි			
මනසා			

2. උකාරාන්ත පුල්ලිංග 'නතතු' ගබ්දය හා අකාරාන්ත නපුංසකලිංග 'තප' ගබ්දය සියලු විභත්තිවල වරනගා එහි තේරුම ද ලියන්න.
3. 'ජ්වතු මම පුතෙනා' මේදියෙහි එන නාමපද එකතුකොට ජ්වායෙහි අන්ත නම් කරන්න.
4. පහත සඳහන් වාක්‍ය සිංහලට නගන්න.
- පුරිසො රැකඩං ජ්‍යෙති.
  - වනිතායේ පදුම්ති ආහරිසු.
  - මයා අනුරාධපුරං ගමිස්සාම.
  - තුමෙහ පුක්කුද්‍යානී කරොට.
  - වඩස්කී නානාවිධානී දාරුහැණුවානී කරොති.
5. පහත සඳහන් වාක්‍ය පාලියට නගන්න.
- පියා පුතාගේ ජේවිතය රක්කේය.
  - මව මනසින් මෙසේ සිතුවාය.
  - හිසුව විහාරයේ දී සත්‍යත්වා කළේය.
  - අපි ගමන් ගමට නගරයෙන් නගරයට යමු.
  - මන්ත්‍රීවරයා ලමයින්ට පොත් දුන්නේය.